

ADVIES Nr. 2.171

Zitting van dinsdag 30 juni 2020

Wetsvoorstel teneinde de resterende bedragen bij niet-gebruik van maaltijd- en ecocheques door te storten aan de Belgische Federatie van Voedselbanken

x x x

ADVIES Nr. 2.171

Onderwerp: Wetsvoorstel teneinde de resterende bedragen bij niet-gebruik van maaltijd- en ecocheques door te storten aan de Belgische Federatie van Voedselbanken

Bij brief van 5 juni 2020 heeft de heer P. Dewael, voorzitter van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, de Nationale Arbeidsraad om advies gevraagd over dat door mevrouw Nahima Lanjri ingediende wetsvoorstel (Parl. St. 55 1091/001 en 002).

Dat wetsvoorstel strekt ertoe de uitgiftebedrijven van maaltijd- en ecocheques ertoe te verplichten om de bedragen van niet-gebruikte cheques te storten aan de Belgische Federatie van Voedselbanken.

De Raad dient binnen 30 dagen een voorlopig advies en binnen 60 dagen een definitief advies uit te brengen.

De commissie Sociale Zekerheid werd met de bespreking van dat dossier belast.

Op verslag van die commissie heeft de Raad op 30 juni 2020 het volgende eenparige advies uitgebracht.

x x x

ADVIES VAN DE NATIONALE ARBEIDSRAAD

I. ADVIESAANVRAAG

Bij brief van 5 juni 2020 heeft de heer P. Dewael, voorzitter van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, de Nationale Arbeidsraad om advies gevraagd over een door mevrouw Nahima Lanjri ingediend wetsvoorstel dat ertoe strekt de resterende bedragen bij niet-gebruik van maaltijd- en ecocheques door te storten aan de Belgische Federatie van Voedselbanken (Parl. St. 55 1091/001 en 002).

De Raad dient binnen 30 dagen een voorlopig advies en binnen 60 dagen een definitief advies, uit te brengen.

II. BESPREKING VAN HET WETSVORSTEL

De Raad constateert dat in de toelichting wordt gesteld dat een aantal maaltijd- en ecocheques bij hun vervaldatum ongebruikt blijven en in de regelgeving betreffende maaltijd- en ecocheques niet wordt bepaald wat er met die resterende bedragen moet gebeuren.

In de toelichting wordt ook nog gestipuleerd dat die bedragen opgenomen worden in de resultatenrekening van het uitgiftebedrijf en dat, als het bedrijf winst boekt, die bedragen onderworpen zijn aan de vennootschapsbelasting. Het wetsvoorstel strekt er dus toe om de resterende bedragen van maaltijd- en ecocheques te laten overmaken aan de voedselbanken en andere erkende overkoepelende sociale organisaties, zoals gedefinieerd in het Reglement van de POD Maatschappelijke Integratie inzake "gratis verdeling van levensmiddelen aan OCMW's en erkende partnerorganisaties in het kader van het Fonds voor Europese Hulp aan de Meest Behoeftigen". Met die maatregel kunnen zij socio-economisch kwetsbare mensen ondersteunen bij het aankopen van voeding of energiezuinige producten.

In de toelichting wordt echter onderstreept dat het evenwel de bedoeling is dat de maaltijd- en ecocheques in de toekomst nog beter worden opgenomen en dat er zo goed als geen cheques meer vervallen. Het betreft immers extralegaal loon voor de werknemer waarop hij recht heeft. In de toelichting wordt dan ook de hoop uitgedrukt dat het aantal onbenutte maaltijd- en ecocheques verder blijft afnemen.

De in het vooruitzicht gestelde maatregel wordt dan ook beschouwd als een tijdelijke steun aan de voedselbanken.

Die wet, die aanvankelijk op 1 januari van het jaar volgend op het jaar van de publicatie ervan in het Belgisch Staatsblad, in werking zou treden, treedt door een amendement nu 10 dagen na de publicatie van die wet in het Belgisch Staatsblad in werking. Daardoor moeten de uitgevers het bedrag van de in 2020 ongebruikte maaltijd- en ecocheques vanaf het einde van het boekjaar 2020 overmaken. Hierdoor kunnen de voedselbanken sneller inspelen op de groeiende behoeften, als gevolg van de gezondheidscrisis door het coronavirus.

III. STANDPUNT VAN DE RAAD

A. De Raad heeft het voorgelegde wetsontwerp met de meeste aandacht onderzocht.

B. De Raad erkent dat voedselbanken voor de meest behoeftigen een uitermate belangrijke rol in de Belgische maatschappij vervullen en dat dat wetsvoorstel dan ook een lovenswaardige en solidaire doelstelling nastreeft.

Net als de auteur van het wetsvoorstel constateert hij voorts dat de voedselbanken met steeds groter wordende noden geconfronteerd worden en dus voldoende gefinancierd moeten worden.

De Raad stelt vast dat het wetsvoorstel beschouwd wordt als een tijdelijke steun aan de voedselbanken, waarvan overigens niet duidelijk blijkt wat de opbrengst ervan zal zijn en in welke mate dit tegemoet komt aan hun noden. De Raad acht het eerder noodzakelijk dat op basis van een correcte inschatting van de actuele en toekomstige behoeften, structurele oplossingen worden gezocht voor de financiering van de voedingsbedeling aan de minstbedeelden.

C. De Raad constateert voorts dat de auteur van het wetsvoorstel de wens uitdrukt dat maaltijd- en ecocheques in de toekomst nog beter gebruikt zouden worden zodat er zo goed als geen cheques meer zouden vervallen. Voor de auteur van het wetsvoorstel betreft het immers extralegaal loon van de werknemer waarop hij recht heeft. Zij hoopt dan ook dat het aantal onbenutte maaltijd- en ecocheques verder blijft afnemen en dat er zo goed als geen cheques meer vervallen.

De Raad is van oordeel dat de eerste doelstelling van ecocheques en maaltijdcheques immers is dat de begunstigden ze integraal zouden opgebruiken tijdens de periode waarin ze geldig zijn (tegenaan van non-take-up). De uitgevers staan achter die doelstelling.

De Raad benadrukt dat de verplichte elektronisering van de maaltijdcheques heeft aangetoond dat dit de belangrijkste oplossing is voor het probleem van de niet-opname van maaltijdcheques, wat de reden is waarom de Raad in zijn samen met dit advies uitgebrachte advies nr. 2.172 zijn voorstel herneemt om dit ook door te voeren, met een concrete timing, voor de ecocheques via een reglementair initiatief.

- D. In dat verband merkt de Raad op dat, zoals in de toelichting bij het wetsvoorstel ook wordt aangegeven, de definitieve en volledige overgang naar elektronische maaltijdcheques heeft geleid tot een drastische afname van het aantal ongebruikte maaltijdcheques. Bovendien zet die vermindering zich jaar na jaar door (0,07 % onbenutte maaltijdcheques in 2018 ten opzichte van 0,1 % in 2017). Digitalisering zet immers aan tot een (correct) gebruik van elektronisch uitgegeven "cheques".

Tot dezelfde vaststelling zou moeten worden gekomen voor de definitieve en volledige overgang naar elektronische ecocheques, waarom de Raad al herhaaldelijk heeft gevraagd (advies nr. 1.926 van 24 februari 2015, advies nr. 1.952 van 14 juli 2015, advies nr. 2.029 van 24 maart 2017 en advies nr. 2.078 van 27 februari 2018) en waarom hij, zoals eerder vermeld, opnieuw vraagt in advies nr. 2.172, dat samen met dit advies wordt uitgebracht. Voor die definitieve en volledige overgang naar elektronische ecocheques hebben de uitgevers overigens aanzienlijke technische middelen alsook communicatie- en financiële middelen aangewend (o.a. kostendaling voor handelaars) en doen ze dat nog steeds.

De uitgevers hebben zich ertoe verbonden die inspanningen zowel voor eco- als maaltijdcheques voort te zetten, ook voor de verlenging van de geldigheid van de maaltijd- en ecocheques die in maart, april, mei en juni 2020 vervallen, met op zijn minst 6 maanden (advies nr. 2.161 van 8 april 2020, uitgevoerd door het koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 28 november 1969 tot uitvoering van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders houdende de verlenging van de geldigheidsduur van de maaltijdcheques, ecocheques, geschenkcheques en sport/cultuurcheques als gevolg van de COVID-19-pandemie, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 29 mei 2020).

De Raad benadrukt dat de maaltijd- en ecocheques extralegale voordelen zijn die door de sociale gesprekspartners zelf gefinancierd worden, waarvan de begunstigen, de werknemers, integraal gebruik moeten kunnen maken. Hij vraagt dus dat (technische / technologische) oplossingen en de bijbehorende modaliteiten worden onderzocht opdat de bedragen van maaltijd- en ecocheques die niet op de vervalddag worden uitgegeven, opnieuw geactiveerd zouden kunnen worden.

- E. Voorts stelt de Raad vast dat de bedragen van onbenutte maaltijd- en ecocheques niet gewoon in de resultatenrekeningen van de uitgevers opgenomen worden. Ze zijn bij voorrang eensdeels bestemd voor de voornoemde investeringen voor digitalisering en kostenvermindering voor de handelaars en anderdeels, voor de ondersteuning van diverse sociale programma's van de door maaltijd- en ecocheques nagestreefde doelstellingen: lokale economie, samenwerking met OCMW's, taxicheques ... Voor de uitgevers blijven die bedragen echter inkomsten waarop ze als dusdanig belastingen moeten betalen.
- F. De Raad herinnert er ook aan dat de sociale gesprekspartners het initiatief voor het stelsel van ecocheques hebben genomen door de aanneming van het interprofessioneel akkoord van 22 december 2008 voor de periode 2009-2010 en de sluiting van de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 98 van 20 februari 2009 tot invoering van de ecocheques en zich herhaaldelijk over maaltijdcheques alsook cadeaucheques en sport- en cultuurcheques uitgesproken hebben.

Verder constateert de Raad dat het wetsvoorstel enkel slaat op de bedragen van ongebruikte eco- en maaltijdcheques terwijl er andere soorten "cheques", namelijk cadeaucheques en sport- en cultuurcheques, bestaan waarvan de werknemers gebruik kunnen maken. Bovendien stelt de kwestie van de niet tijdige opname zich niet enkel voor de extralegale voordelen aan werknemers, maar ook voor allerlei andere cheques- of geschenkformules buiten de professionele sfeer.
